

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 17ης Οκτωβρίου 2013*

«Κανονισμός (ΕΚ) 44/2001 — Άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ' — Διεθνής δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών — Ενδεχόμενος περιορισμός της δικαιοδοσίας αυτής μόνο στις περιπτώσεις συμβάσεων που συνάπτονται εξ αποστάσεως — Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ, αφενός, της επαγγελματικής ή εμπορικής δραστηριότητας που κατευθύνεται, μέσω του διαδικτύου, στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή και, αφετέρου, της συνάψεως της συμβάσεως»

Στην υπόθεση C-218/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Landgericht Saarbrücken (Γερμανία) με απόφαση της 27ης Απριλίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Μαΐου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

Lokman Emrek

κατά

Vlado Sabranovic,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, C.G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: A. Impellizzeri, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Απριλίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο L. Emrek, εκπροσωπούμενος από τον M. Kurt, Rechtsanwalt,
- ο V. Sabranovic, εκπροσωπούμενος από την M. Mauer, Rechtsanwältin,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Materne και J.C. Halleux,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την B. Beaupère-Manokha,
- η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την P. Frantzen και τον C. Schiltz,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Ιουλίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 12, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του L. Emrek και του V. Sabranovic, με αντικείμενο αξιώσεις βάσει των διατάξεων για την εγγύηση κατόπιν της συνάψεως συμβάσεως πώλησεως μεταχειρισμένου αυτοκινήτου.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Κατά την αιτιολογική σκέψη 11 του κανονισμού 44/2001, «[ο]ι κανόνες δικαιοδοσίας πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου και η δωσιδικία αυτή πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των μερών δικαιολογεί άλλο συνδετικό παράγοντα. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας».
- 4 Στην αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού αυτού τονίζεται ότι στις συμβάσεις ασφαλίσεως, καταναλωτών και εργασίας είναι σκόπιμο να προστατεύεται το αδύναμο συμβαλλόμενο μέρος με την εφαρμογή ευνοϊκότερων για τα συμφέροντά του κανόνων δικαιοδοσίας σε σχέση με τους γενικώς ισχύοντες.
- 5 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού θέτει την αρχή σύμφωνα με την οποία τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.
- 6 Όσον αφορά τις διαφορές εκ συμβάσεως, το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 44/2001 προβλέπει ότι αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή πρέπει να εκπληρωθεί η παροχή.
- 7 Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Σε συμβάσεις που ο σκοπός τους μπορεί να θεωρηθεί ξένος προς την επαγγελματική δραστηριότητα του προσώπου που τις καταρτίζει, του καταναλωτή, η διεθνής δικαιοδοσία καθορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος τμήματος, με την επιφύλαξη των άρθρων 4 και 5, σημείο 5:

[...]

- γ) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, όταν η σύμβαση καταρτίστηκε με πρόσωπο, το οποίο ασκεί εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες στο έδαφος του κράτους μέλους κατοικίας του καταναλωτή ή το οποίο κατευθύνει με οποιοδήποτε μέσον τέτοιου είδους δραστηριότητες σ' αυτό το κράτος μέλος ή σε διάφορα κράτη, συμπεριλαμβανομένου του εν λόγω κράτους μέλους και η σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο των εν λόγω δραστηριοτήτων.»

- 8 Το άρθρο 16, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 44/2001 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Η αγωγή καταναλωτή κατά του αντισυμβαλλόμενου μπορεί να ασκηθεί είτε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο αντισυμβαλλόμενος είτε ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του καταναλωτή.

2. Η αγωγή του αντισυμβαλλόμενου κατά του καταναλωτή μπορεί να ασκηθεί μόνον ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 9 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο L. Emrek, κάτοικος Saarbrücken (Γερμανία), βρισκόταν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης σε αναζήτηση μεταχειρισμένου αυτοκινήτου.
- 10 Ο V. Sabranovic διατηρεί στο Spicheren (Γαλλία), πόλη κοντά στα γερμανικά σύνορα, επιχείρηση εμπορίας μεταχειρισμένων αυτοκινήτων, υπό την επωνυμία Vlado Automobiles Import-Export. Κατά τον κρίσιμο χρόνο, στον ιστότοπό του στο διαδίκτυο αναγράφονταν τα στοιχεία της επιχειρήσεώς του, περιλαμβανομένων αριθμών τηλεφώνου στη Γαλλία και ενός αριθμού γερμανικού κινητού τηλεφώνου, μαζί με τους αντίστοιχους κωδικούς για διεθνείς κλήσεις.
- 11 Ο L. Emrek, έχοντας ενημερωθεί από γνωστούς του για την ύπαρξη της επιχειρήσεως του V. Sabranovic και για τη δυνατότητα να απευθυνθεί σε αυτόν προκειμένου να αγοράσει αυτοκίνητο, μετέβη στα γραφεία της ως άνω επιχειρήσεως στο Spicheren της Γαλλίας.
- 12 Έτσι, στις 13 Σεπτεμβρίου 2010, ο L. Emrek συνήψε ως καταναλωτής με τον V. Sabranovic, στις εγκαταστάσεις της επιχειρήσεως του τελευταίου, γραπτή σύμβαση πώλησεως μεταχειρισμένου αυτοκινήτου.
- 13 Με αγωγή που άσκησε σε μεταγενέστερο χρόνο ενώπιον του Amtsgericht Saarbrücken (Γερμανία), ο L. Emrek προέβαλε έναντι του V. Sabranovic αξιώσεις βάσει των διατάξεων για την εγγύηση. Κατά την άποψή του, το δικαστήριο αυτό είχε, δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, διεθνή δικαιοδοσία για να επιληφθεί τέτοιας αγωγής. Συγκεκριμένα, από την όλη δομή του ιστοτόπου του V. Sabranovic στο διαδίκτυο μπορούσε να συναχθεί ότι η εμπορική του δραστηριότητα στόχευε και στη γερμανική αγορά.
- 14 Το ως άνω δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η αγωγή του L. Emrek ήταν απαράδεκτη και την απέρριψε κρίνοντας ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 δεν τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω, καθόσον ο V. Sabranovic δεν είχε κατευθύνει, κατά την έννοια της συγκεκριμένης διατάξεως, την εμπορική του δραστηριότητα στη Γερμανία.
- 15 Ο L. Emrek άσκησε έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, υποστηρίζοντας ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 δεν απαιτεί να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της κατευθυνόμενης στο κράτος μέλος του καταναλωτή εμπορικής δραστηριότητας και της συνάψεως της σχετικής συμβάσεως. Ούτε απαιτείται, κατά τη διάταξη αυτή, η σύμβαση να έχει συναφθεί εξ αποστάσεως.
- 16 Κατά το Landgericht Saarbrücken, στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν αμφισβητείται ότι η εμπορική δραστηριότητα του V. Sabranovic στόχευε στη Γερμανία. Ειδικότερα, η μνεία τόσο του κωδικού για διεθνείς κλήσεις προς τη Γαλλία όσο και ενός αριθμού γερμανικού κινητού τηλεφώνου δημιουργούν την εντύπωση ότι ο έμπορος επιδίωκε να προσεγγίσει πελάτες και εκτός Γαλλίας, ιδίως στις όμορες περιοχές της Γερμανίας.

- 17 Κατά το ίδιο πάντοτε δικαστήριο, ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η σύναψη συμβάσεως εξ αποστάσεως δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, θα έπρεπε πάντως, προς αποφυγήν μιας απερίοριστης επεκτάσεως του πεδίου εφαρμογής της ως άνω διατάξεως, ο ιστότοπος του εμπόρου στο διαδίκτυο να έχει τουλάχιστον αποτελέσει την αιτία για την καθ' εαυτήν σύναψη της συμβάσεως με τον καταναλωτή. Εκτιμά, δηλαδή, ότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν πρέπει να εφαρμόζεται όταν ο καταναλωτής «απλώς τυχαίνει» να συνάψει μια σύμβαση με «επιχειρηματία».
- 18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Landesgericht Salzburg αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Περιέχει το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού [44/2001], στις περιπτώσεις στις οποίες ο ιστότοπος ενός εμπόρου στο διαδίκτυο κατευθύνει, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, τις δραστηριότητες αυτού προς το κράτος μέλος του καταναλωτή, την πρόσθετη σιωπηρή προϋπόθεση ότι ο καταναλωτής πρέπει να παρακινήθηκε από τον ιστότοπο του εμπόρου για να συνάψει σύμβαση με αυτόν, δηλαδή ότι πρέπει να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του ιστοτόπου και της συνάψεως της συμβάσεως;
- 2) Στην περίπτωση κατά την οποία πρέπει να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ, αφενός, του γεγονότος ότι ο έμπορος κατευθύνει τις δραστηριότητές του προς το οικείο κράτος μέλος και, αφετέρου, της συνάψεως της συμβάσεως, απαιτεί επιπλέον το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 να συνάπτεται η σχετική σύμβαση εξ αποστάσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 19 Εισαγωγικώς επισημαίνεται ότι το Δικαστήριο έχει ήδη, με την απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, C-190/11, Mühlleitner, απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα το οποίο τέθηκε από το αιτούν δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση, καταλήγοντας ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι δεν απαιτείται η σύμβαση μεταξύ καταναλωτή και επαγγελματία να έχει συναφθεί εξ αποστάσεως.
- 20 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί αποκλειστικώς το πρώτο ερώτημα, με το οποίο το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι απαιτεί να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ, αφενός, του μέσου που χρησιμοποιείται προκειμένου η επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα να κατευθυνθεί στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή, όπως είναι, παραδείγματος χάρη, ένας ιστότοπος στο διαδίκτυο, και, αφετέρου, της συνάψεως της συμβάσεως με τον εν λόγω καταναλωτή.
- 21 Συναφώς διαπιστώνεται, πρώτον, ότι το ίδιο το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 δεν θέτει ρητώς ως προϋπόθεση για την εφαρμογή του την ύπαρξη τέτοιας αιτιώδους συνάφειας.
- 22 Πράγματι, όπως προκύπτει από το γράμμα της, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται όταν συντρέχουν δύο ειδικές προϋποθέσεις. Απαιτείται λοιπόν, αφενός, ο έμπορος είτε να ασκεί τις εμπορικές ή επαγγελματικές δραστηριότητές του εντός του κράτους μέλους της κατοικίας του καταναλωτή είτε να κατευθύνει, με οποιοδήποτε μέσο, τις δραστηριότητες αυτές στο συγκεκριμένο κράτος μέλος ή σε διάφορα κράτη, περιλαμβανομένου και του κράτους μέλους της κατοικίας του καταναλωτή και, αφετέρου, η επίδικη σύμβαση να συνδέεται με τις οικείες δραστηριότητες.

- 23 Πάντως το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι η βασική προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 είναι ότι πρέπει οπωσδήποτε η επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα να στοχεύει στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή (προαναφερθείσα απόφαση Mühlleitner, σκέψη 44) και, εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η ως άνω προϋπόθεση πληρούται.
- 24 Δεύτερον, όσον αφορά την τελεολογική ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, παρατηρείται ότι η προσθήκη μιας τέτοιας σιωπηρής προϋποθέσεως περί υπάρξεως αιτιώδους συνάφειας, όπως αυτή για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 20 της παρούσας αποφάσεως, θα αντέβαινε στον σκοπό της εν λόγω διατάξεως, ήτοι στην προστασία των καταναλωτών, που θεωρούνται το πιο αδύναμο από τα δύο μέρη στις συμβάσεις τους με τους επαγγελματίες.
- 25 Συγκεκριμένα, όπως ισχυρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και όπως σημείωσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 25 των προτάσεών του, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απαίτηση να έχει επισκεφθεί προηγουμένως ο καταναλωτής τον σχετικό ιστότοπο στο διαδίκτυο ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα σε επίπεδο αποδείξεως, ιδίως σε περίπτωση που, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, η σύμβαση δεν έχει συναφθεί εξ αποστάσεως μέσω του ιστοτόπου. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι δυσχέρειες οι οποίες συνδέονται με την απόδειξη της υπάρξεως αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του μέσου, ήτοι του διαδικτυακού ιστοτόπου, που χρησιμοποιήθηκε προς στόχευση της δραστηριότητας σε συγκεκριμένη αγορά και της συνάψεως συμβάσεως θα μπορούσαν κάλλιστα να αποθαρρύνουν τους καταναλωτές από την άσκηση αγωγών ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δυνάμει των άρθρων 15 και 16 του κανονισμού 44/2001 και θα αποδυνάμωναν την επιδιωκόμενη με τις εν λόγω διατάξεις προστασία των καταναλωτών.
- 26 Εντούτοις, όπως επίσης ανέφερε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 26 των προτάσεών του, ναι μεν η προαναφερθείσα αιτιώδης συνάφεια δεν συνιστά σιωπηρή προϋπόθεση από την οποία εξαρτάται η εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, πλην όμως πρέπει να γίνει δεκτό ότι αποτελεί ικανή ένδειξη που μπορεί να ληφθεί υπόψη από τον εθνικό δικαστή κατά την εκτίμηση του ζητήματος αν η οικεία δραστηριότητα πράγματι κατευθύνεται στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή.
- 27 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι τόσο στη σκέψη 93 όσο και στο διατακτικό της αποφάσεως της 7ης Δεκεμβρίου 2010, C-585/08 και C-144/09, Pammer και Hotel Alpenhof (Συλλογή 2010, σ. I-12527), το Δικαστήριο απαρίθμησε ενδεικτικώς ορισμένα στοιχεία τα οποία μπορούν να βοηθήσουν τον εθνικό δικαστή να καταλήξει αν πληρούται η βασική προϋπόθεση της στοχεύσεως της εμπορικής δραστηριότητας στην αγορά του κράτους μέλους της κατοικίας του καταναλωτή.
- 28 Επιπλέον, στην προαναφερθείσα απόφαση Mühlleitner, το Δικαστήριο έκρινε μεν ότι η εξ αποστάσεως σύναψη της σχετικής συμβάσεως με τον καταναλωτή δεν συνιστά προϋπόθεση της εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, πλην όμως πρόσθεσε, με τη σκέψη 44 της ίδιας αποφάσεως, στον ως άνω μη εξαντλητικό κατάλογο και άλλες ενδείξεις, όπως, μεταξύ άλλων την «εξ αποστάσεως επικοινωνία» και τη «σύναψη συμβάσεως καταναλωτών εξ αποστάσεως», οι οποίες μπορούν να θεμελιώσουν το συμπέρασμα ότι η σύμβαση συνδέεται με δραστηριότητα κατευθυνόμενη στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή.
- 29 Έτσι, προς αποφυγή της επεκτάσεως του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτιώδης συνάφεια για την οποία γίνεται λόγος στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να θεωρηθεί ως ένδειξη ότι υπάρχει «δραστηριότητα κατευθυνόμενη» σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, όπως και η μακρόθεν επικοινωνία που καταλήγει σε συμβατική δέσμευση του καταναλωτή, έστω εξ αποστάσεως.

- 30 Εξάλλου, όπως ανέλυσε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 33 έως 38 των προτάσεών του, το γεγονός ότι ο έμπορος έχει, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, την έδρα του σε κράτος μέλος, αλλά πλησίον των συνόρων με άλλο κράτος μέλος, και πιο συγκεκριμένα σε ένα αστικό συγκρότημα το οποίο εκτείνεται εκατέρωθεν των ως άνω συνόρων, καθώς και ότι χρησιμοποιεί αριθμό τηλεφώνου του δεύτερου κράτους μέλους, θέτοντάς τον στη διάθεση των πελατών του που είναι εγκατεστημένοι στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος προκειμένου να μην τους υποβάλει στα έξοδα μιας διεθνούς κλήσεως, ενδέχεται επίσης να συνιστά ένδειξη ότι η δραστηριότητά του «κατευθύνεται» στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.
- 31 Εν πάση περιπτώσει, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να προβεί σε σφαιρική εκτίμηση των περιστάσεων υπό τις οποίες συνήφθη η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης καταναλωτική σύμβαση προκειμένου να κρίνει κατά πόσον έχει εφαρμογή το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001, λαμβάνοντας υπόψη αν υπάρχουν ή όχι ενδείξεις όπως οι περιλαμβανόμενες στον μη εξαντλητικό κατάλογο που απορρέει από την προαναφερθείσα στις σκέψεις 27 και 28 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του Δικαστηρίου.
- 32 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 44/2001 έχει την έννοια ότι δεν απαιτεί την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ, αφενός, του μέσου που χρησιμοποιείται προκειμένου η επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα να κατευθυνθεί στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή, όπως είναι, παραδείγματος χάρη, ένας ιστότοπος στο διαδίκτυο, και, αφετέρου, της συνάψεως της συμβάσεως με τον εν λόγω καταναλωτή. Πάντως, η ύπαρξη τέτοιας συνάφειας αποτελεί ένδειξη ότι η οικεία σύμβαση συνδέεται με την ως άνω δραστηριότητα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 33 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 15, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι δεν απαιτεί την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ, αφενός, του μέσου που χρησιμοποιείται προκειμένου η επαγγελματική ή εμπορική δραστηριότητα να κατευθυνθεί στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή, όπως είναι, παραδείγματος χάρη, ένας ιστότοπος στο διαδίκτυο, και, αφετέρου, της συνάψεως της συμβάσεως με τον εν λόγω καταναλωτή. Πάντως, η ύπαρξη τέτοιας συνάφειας αποτελεί ένδειξη ότι η οικεία σύμβαση συνδέεται με την ως άνω δραστηριότητα.

(υπογραφές)